Ч. 245. Львів, Вторник, дня 30 жовтня (12. падолиста) 1901. Річник V.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2·50 зр. (5 кор.)
на місяць 85 кр. (1 к. 70 с.)
За границею:
на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш, а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Реформа духовного семинаря.

Богато говорило ся та писало ся про потребу реформи духовного семинаря у Львові. В давнім будинку було се, як казали, неможливо, бо не відповідний розклад убікаций унеможливляв контролю над питомцями, удержанє порядку і т. д. Також справа семинарицкого харчу була з давен-давна каменем предкновенія... Бували в семинари бунти і страйки, де виступали питомці всїх чотирох років солїдарно, появляли ся статї по часописях, бушувало між питомцями негодованє против своїх настоятелїв — але нїхто не умів, чи не хотїв пізнати і признати саме внутрішне ядро всего лиха.

Вже львівский Синод гр.-кат. духовеньства признав був потребу реформи семинаря, однак бл. п. Кардиналови Сильвестрови перешкодила недуга і смерть у виконаню дїла, а Митр. Юлїян за коротко держав керму нашої Церкви. Доперва теперішний Митрополит Андрей почув себе покликаним до сего дїла. І що справдї він є покликаним на великого реформатора, сьвідчить, що справу реформи підняв не поверховно, не що до дрібниць і побічних річий, але основно, від кореня, від самого серця і покликаня душпастирского повірених собі кандидатів на духовників.

У просторім »посланию, печатанім яко рукопись в 1000 примірниках з застереженєм всїх прав власности«, Митрополит Андрей звертає ся до Вчт. Настоятельства і возлюблених питомцїв духовного семинаря у Львові, щоби їм пояснити, звідки зачати і куди повести реформу, яку зараз при вступленю на митрополичий престол уважав своїм першим і найважнїйшим обовязком.

»Реформа семинаря — каже посланиє — не полягає лиш на впровадженю нового устава, хоть і се потрібне, але передовсїм на впровадженю *нової, лучшої орґанїзациї, і на введеню нового духа*. На менї в першім рядї лежить сей обовязок; але Ректор семинаря і всї прочі Настоятелї суть покликані до співудїлу в сїй працї«.

Цїлию семинаря є, щоби за чотири роки можна пересьвідчити ся, чи питомцї будуть правдивими, ревними і спосібними сьвященниками.

»Памятаючи на слова св. Апостола Павла до Тимотея: »Руки скоро не возлагай нї на когоже« I Тім. 5, 22. — мусимо перед рукоположенєм бути певними, о скілько се лиш можливе, що неопресвитер здає собі справу з обовязків стану, в який вступає; мусимо мати певну основну надїю, що в цїлім житю буде добрим сьвящеником. А щоби дійти до тої певности, мусимо через чотири роки дивити ся на поступованє кождого питомця і жадати від него того, чого в більшій мірі **Церков і нарід** від сьвященика домагає ся.

»Мусять передовсїм наші питомцї від першої хвилї добре розуміти, що не суть на те в семинари, *щоби брати, але щоби давати*. Харч і одїнє не даром від нас дістають, але лиш о стілько, о скілько совісною працею збирають засоби науки і побожности, *котрими зможуть колись затягнений довг народови сплатити*. Права до удержаня не мають нїякого. Удержанєм затягають довг зглядом Церкви і народа. Наука і побожність працею їх здобута не до них а до Церкви і народа буде належати. Питомець, котрий би не здавав собі ясно справи з того свого положеня, котрому би лишив ся хоть один атом того поняття, що мають єго утримувати; котрий би привик до їдженя хлїба даром, сей колись яко сьвященик так само міг би думати, що *повірений єму нарід є для него на те, щоби єго кормив і на него робив. Такий умів би вівцї доїти та стригчи, а не умів би їх пасти*. Памятав би лиш на свої права, а не на свої обовязки. Був би конечно сьвящеником на гріш захланним, а такий майже не може бути сьвящеником — а все буде ремісником«.

(Дальше буде)

Поклик.

Новий шкільний рік (1901/2) розпочав ся для нас українсько-руських богословів львівського унїверситету справдї корисно. Бо будь-що-будь — саме тепер мали ми як найкрасшу нагоду показати нашій суспільности, що в наших серцях горить Божий огонь любови тих самих високих ідеалів, якими одушевляєть ся й сьвітська академічна молодїж, одушевляєть ся уся тямуща українсько-руська родина. Ми дали доказ, що уміємо рішучо та гідно станути в обороні тих прав, які належать ся українсько-руській академічній молодїжи, уміємо виступити

---

1)

ДЖЕРОЛЯМО РОВЕТТА.

НІКЧЕМНІ ТИРАНИ.

З італїйської мови переклав

Данило Зарічний.

I.

— »Стій, глупа козо!« — крикнула ґрафиня Орзолїна, та погрозила рівночасно у воздусї жовтим, вищербленим гребенем, що тримала в правій руцї, а лївою шалено сїпнула грубу, русяву косу малої Агнїшки.

Маленька не поступила ся далї нї на крок, стояла прямо перед панею, що зачала єї чесати, та зносила терпеливо сю страшну сїпанину; лише великі очи в глубинї блїдого обличя залялись сльозами. Вічно заголомшена, не відчиняла навіть уст: була така покірна та наполохана, що не сьміла навіть дихнути.

— »Стій, дурна козо!« — повторила ґрафиня, і сим разом кинула гребінь на близьке крісло, потягнула єї ще раз і дала штовхана в голову.

— »Я обслугую навіть як служниця сю ледащицю... А вона, замість вдяки, наважила ся витягнути з мене всю мою терпеливість!«

Вечером, заки встигла родина вибрати ся на баль до европейської каварнї; мала Агнїшка, що була в хатї послужницею, кухаркою і нянькою, йшла все вимита і одїта до найменшого, руками самої ґрафинї Орзолїни. Ґрафиня піднималa ся, хоть з відразою, сеї неприятної операциї лише тому, аби надати високої приличности свойому домови. Треба знати, що ґрафиню кликали всї знїжнїлим іменем »Орзолїна« лише тому, бо її так подобало ся; а вдїйсности була се росла женщина, висока і товства, з волосєм, впадаючим в руде, розкудовченим, що подобало радше на якусь чудовищну перуку; лице у неї було кругле, закрашене, рябе, з жовтими бородавками, які ґрафиня називала перчиками, зачисляючи їх між перші прикраси свойого тїла.

Дївчинка в хвилї сеї напасливости панї все мовчала, і аби не рушати ся, навіть не втирала слїз, що котили ся спокійно долї блїдого лиця на білу запаску.

— »Плаче, дике якесь, плаче!« воркотїла панї, як зачала заплїтати косу, перебираючи механїчно грубими пальцями, прикрашеними золотими перстенями. »Плаче, бідна овечка!« і аби наглумити ся з Агнїшки, зачала верещати, видаючи шорсткі, уривані тони якоїсь плаксивої уличної сьпіванки. Опісля се нїме терпінє, сей тихий плач ще більше розлютив ґрафиню.

— »Гляди« — почала навіжена знова гримати, — »уважай-же, як не перестанеш заводити, то я тобі дам добру научку«.

Дївчинка тодї перемогла себе і здержала сльози, обтерла очи рапавими і брудними рученятами, зогидженими від тяжкої роботи і потрісканими від праня.

Як ґрафиня скінчила заплїтати, обвязала кінець коси тїсно, тїсно волосєм, яке витягнула з гребеня; взяла шпильки, що лежали на кріслї (була в кухнї, де прибирала Агнїшку), згорнула в одну жмуть та вложила собі до уст, аби мати близше під рукою; відтак винимала по однїй відповідно, як закручувала легонько сухою долонею. — »Но! вже кінець; тепер оберни ся колтуне тмутороканьский!«

Дївчинка сейчас послухала, обернула ся, схиливши голову, а на білій, вигладженій запасцї видко було слїди поронених слїз...

Як се побачила ґрафиня, крикнула мов навіжена, кидаючи собою і лютуючи, наче в судорогах. Безчестила її огидливо, а як палякана маленька зачала хлипати, її ударила так сильно рукою в лице, що цїле нараз почервонїло.

В сїй хвилї, як крик ставав чим-раз більший, відчинили ся легонько двері від кухнї, що вели до сумежної сьвітлицї; відтак виглянуло через шпару блїде лице, змарнїле, знищене, з рідкою бородою і великим чубом чорного волося, та дивило ся так вагаючо і не рухнувшись нї на волосок.

— »Та сусїди почують!« відізвав ся вкінци нїжний і лагідний голос, »ти все так поводиш ся, наче божевільна!«

Ся особа, що не сьміла далї поступити, був муж страшної ґрафинї: ґраф і лицар Вячеслав Портоманеро, професор на дві тисячі лїрів в королївській ґімназиї в Веронї.

— »Так, зачнїм ще ми гавкати на себе наче пси!« — кричала далї панї, — »але всьому винна ся ледащиця, що зажене нас до гробу перед часом! Коли ти, чоловіче, не даш єї доброго прочуханя, то мене чорт побере... і будете всї вдоволені!«

Пан ґраф глянув тодї на дївчинку і по його наляканім лици перейшла тїнь милосердя; відтак добула ся з нього якась рішучість і він

з зелізною солідарностию, з консеквенциєю против брутального нехтованя рідного слова.

А все завдячуємо ми кс. деканови богословського виділу, що своїм нетактовним, крайно аґресивним та шовіністичним поведенєм вразив до живого не тілько загал українсько-руської богословської молодіжи, але порушив також усі верстви українсько-руської суспільности. Кс. декан отворив нам очи — і ми счудували ся, що доти мовчали. Ми побачили, що з нами ніхто не числить ся, хотяй нас є майже сім разів тілько, що Поляків (207 а 32)! Тому то зовсім природно, що ми з всякою рішучостию виступили против зовсім некультурного поступованя кс. декана, станули гідно в обороні нашої національної чести, в обороні національних почувань цілої українсько-руської суспільности.

Заяву нашу (з дня 18. жовтня с. р.) приняла наша суспільність з великим одушевленєм, а й на кс. декана тоді пала вона неначе зимна купіль, дарма, що кс. декан кидав ся мов несамовитий, коли іно почув руське слово...

Результатом було се, що кс. декан уступив — ми побідили.

Та побіда наша не повна!...

Кс. декан вислав до Всв. Ректорату духовної семинариї письмо, в якім заявив, що вписи відбудуть ся так само, як і минувших літ, одначе *тільки з причини спізненої пори, тільки „тимчасово — виїмково“*....

Товариші Українці-Русини всїх виділів львівського університету! Доки спокійним оком глядїти-мемо на се виїмкове, несправедливе, до неба о пімсту вопіюче трактоване українсько-руської академічної молодіжи університетськими властями? Доки слати-мемо жалібні меморанди, на які нам ніхто не відвічає? Доки прохати-мемо тих, що оглухли на наші справедливі жаданя?

Товариші! Так дальше бути не може! Ні нам, ні Вам гаразду ніколи не буде, доки рідне слово не буде лунати із наших українсько-руських катедр!

Товариші! Словінські та італїйські студенти розпочали вже борбу не на жарти, коли побачили, що їх справедливих домагань не вислухано по волї. Чи не крайна вже пора і нам піти їх слїдом?

Товариші! Братя! Не зражуймо ся нічим! В імя наших найкрасших та найшляхотнїйших ідеалів, в імя вольної, независимої Руси-України — домагаймо ся сьміло та без трівоги того, що нам слушно належить ся, домагаймо ся окремого, українсько-руського університету! — Ми же громом кличемо до Вас словами Безсмертного: »Боріте ся, поборете, вам Бог помагає!«...!

Братя! Взиває Вас до бою уся Україна, уся українсько-руська суспільність, що з горячковою нетерпеливостию очікує, який крок вчинимо!

Нуже в імя Боже! А ми — як один муж — усі станемо в Ваші ряди, бо »руське в нас серце і віра руська«!

Українсько-руські богослови.

Допись

З Коломиї.

Дня 3. с. м. виголосив др. Володомир Кобриньский, упрошений »Жіночим Кружком« в Коломиї, відчит про: »Конечну потребу середної і висшої осьвіти для жінки з інтеліґенциї«, при живій участи численно зібравшої ся публики. В відчитї тім вказав прелеґент вкоротцї на прикру долю і становище інтеліґентної жінки в нашій суспільности і випливаючі конечно з того еманципацийні змаганя жіноцтва в цїли поправи своєї тяжкої долї. Аналїзував погляди противників і прихильників сеї справи; збивав неумістність твердженя, немовби цїль і призначенє жінки були диаметрально иньші від мущин, і немовби жінка уже по своїй вродженій природї, не була спосібна до виповненя своєї висшої культурної місиї, опертої на повнім знаню науки, зарівно з мущинами. Представив в досадних барвах теперішне вихованє і образованє жінки, чи то в знаних дївочих інститутах, чи публичних виділових школах, котрі не дають єї спромоги до житя.

Указував на величезні материяльні і моральні користи, могучі виплисти з середної і висшої жіночої осьвіти для нашої суспільности, що впрочім жінцї зовсім не перешкодило би виповнювати єще і своє специяльне призначенє для людскости. Навів один характеристичний примір звичайної, прикрої історії подружя з теперішности, а дальше показав, як уложилаби ся евентуально доля того самого подружя в будучій суспільности по заведеню рівноправности жіночої. Вкінци припоручив заснованє поки-що приватної ґімназиї на взірци мужескої, управняючої жінку вповні до студий на університетї і накликував зібраних і всїх добромислячих людей, щоби в інтересї добра суспільности домагали ся всїма силами рівноуправненя жіноцтва.

Відчит сей викликав між зібраними надзвичайне зацїкавленє ся справою. Доказом того слїдуюча оживлена дискусия під проводом, радника суду Вп. П. Чубатого. Перший забрав голос в сїй справі д. І., а покликуючи ся при тім на мнимі арґументи наук природничих, маючих нібито доказати якийсь специяльний слабший устрій жіночого орґанїзму, висказав обаву, що наука в ґімназиях і університетах могла би на ніжний жіночий орґанїзм вплинути деґенеративно. Д.М. у своїй вельми краснорічивій, і з великим гумором виголошеній бесїдї, боронив рішучо і субєктивно дотеперішне, віками осьвячене становище жінки, не розбираючи аналїтично поодинокі твердженя прелеґента, хоть признав вповні конечність зміни теперішної системи вихованя і образованя жінок. Д. К. в своїй обширній і річевій бесїдї висказав ся рішучо за отворенєм жіночої ґімназиї з задержанєм клясичної фільольоґії, яко конечний постулят до допущеня жінки до всїх університетских студий. Д. В. заявив ся також рішучо за признанєм рівноуправненя жінок — а указуючи в своїй бесїдї на житє селян, де матери без шкоди для дїтей віддають ся занятям поза домом, розсїяв обави декого в тім зглядї. Д. Р. зібравши всякі за і против промовляючі виводи бесїдників в одну цїлість, а осьвітивши в предметовий і вичерпуючий спосіб поодинокі виводи прелеґента, висказав ся рішучо за рівноуправненєм жіноцтва, видячи в тім повну ґваранцию культурного народного розвитку. Наконець д. К. силкував ся в своїй гумористичній бесїдї осьвітити справу на підставі хвилевого враженя, яке мали би буцїм зробити — виводи прелеґента на декотрі жінки-слухачки — але не заявив ся рішучо в тій справі.

(Конець буде).

Новинки.

— **Календар.** Ві вторник: гр.-кат. Зиновія і Зиновії; рим.-кат. Куниберта. — В середу: гр.-кат. Стахія, Наркиза; рим.-кат. Станислава.

— **З товариства ім. Котляревского.** Засїданє Виділу відбуде ся ві вторник дня 12. с. м. о $7\frac{1}{2}$. год. вечером в льокали »Рускої Бесїди« у Львові.

— **Руский народний театр** переїздить нинї з Перемишля до Самбора і ві вторник дня 12. с. м. дасть на перше представленє мельодраму »Підгіряни«.

— **З львівского університету.** Нинї відбула ся промоция п. Олекси Грабовского на доктора всїх наук лїкарских. П. Грабовский є пятим з черги Русином, що промував ся на львівскім університетї на доктора медицини.

— **Продовженє нарад** в справі купна рускої друкарнї до Парани і висланя туди учителя не відбуло ся вчерашної недїлї з сеї причини, що

сказав до Агнїшки вічно придавленим голосом; »йди звідси серце, заспокій ся, будь терпелива і розсудна!«

Сказавши сї слова, зник скоро за дверми, що зачинили ся на великий жаль дївчинки, і вона знова почула себе самотною під кігтями панї.

Але і Агнїшка, або нянька, як її називала сама ґрафиня Орзолїна, мала в домі Портомапера також памятні, веселі і щасливі днї. Се були саме перші днї, коли вона, покинувши зелений Тироль, запашні луги, сїрі скали ґранїтні, прийшла служити і горювати до Верони, до кімнатки без воздуха і сьвітла, де все заносило димом.

Ґрафиня все старала ся о »свій персонал службовий« через одну свою приятельку в Триденті, а се тому, бо Тирольки більше працювали від других і мали менші вимоги на харч і заплату. А що більше, вона хотїла, аби ще у нїкого не служила, бо такі не були ще роз'уздані і вона могла лекше правити ними.

Як Агнїшка приїхала з Триденту, ґрафиня в власній особі явила ся на зелїзничім двірци привитати єї. Ся честь впрочім стрічала кожду нову няньку, без ріжницї. І як ґрафиня поводила ся з кождою, так і сю обнимала, цїлувала з великим вдоволенєм, повторяючи звичайну розмову, яку вона дїйсно відчувала в сїй хвилї вдоволеня:

— »Як ти називаєш ся?«

— »Агнїшка, панї ґрафине...«

— »Славно; само вже імя менї подобає ся. Памятай, як будеш мудра, не мати меш в минї грізної панї, а противно найдеш добру неньку«.

Надійшли пішки до »Нової Брами«. Ґрафиня котила ся надута і строга грубою поставою своєї особи, а з її капелюха звисали пера і стяжки давно минулої моди, ще коли його подарувала одна родичка з Венециї. Дївчина разврав підбігала, не могучи дотримати ходу з кремезною сею бабою.

Панї ґрафиня не відважила ся нїколи похіснувати ся коляскою: — »Нїколи чоловік не певний того, чи доїде до хати!«

Дорога була довга. Агнїшка змучена, перекидала клуночок з одної руки до другої. Ґрафиня, червона, зігріта, з обличєм, яснїючим від поту, і жмутком волося, що розплело ся з коси та звисало на плечі, відсапуючи холодила себе вахлярем, але не звільняла ходу.

— Чи ти голодна, Агнїшко? — запитала по хвили.

Дївчинка стидлива — а до того ізза скорого ходу тяжко віддихала — відповіла пани якесь незрозуміле, односкладове слово.

— Нинї їсти-меш макаран зі сосом; чи любиш макаран?

— Так, панї ґрафине.

Відтак слїдували перші поученя. Дві річи, радше три, припоручувала її ґрафиня в особливший спосіб: лад, харність і добре серце. Що-до харности, то на се мусить звертати особлившу увагу, бо навіть сам »пан ґраф« у сьому був дуже вимагаючий; але її вдоволити, вистарчало мати серце. Певно, як будеш для Розалїї щирою і любязною, то »панї« на всьо проче прижмурила би око, а дав би Біг і оба. Впрочім в хатї не було богато до роботи! Лише мусїла привикнути до ладу, аби не заколочувати роботи! — Впрочім не мала більше нїкого услугувати, лише дві особи; а Розалїя, розуміє ся, не вчисляла ся. — Розалїя мала бути Агнїшцї розривкою, втїхою! Прилягала до серця та фіялочка!... Се був правдивий жемчуг.

А відтак, розуміє ся, навіть вона, »панї« помагала Агнїшцї від часу до часу в роботї. Волїла сама трохи більше працювати, як шукати другої особи до служби: ще того хто не видав! Всї були ледащицї, нехлюйні, злодїйки!... Ба навіть Агнїшка повинна бути вдоволена, що буде сама, так бодай в своїй кухни була собі панею! Між двома дївчатами було-б дуже тяжке добре пожитє: зависти, доноси, спори!... Одним словом, пекло!... А пан ґраф на се був дуже вразливий. Най Бог боронить, якби був почув сварню!... І мав справедливість, бо через се понижала ся слава родини.

Як минали Брарійську площу, показала ґрафиня Европейську каварню.

— Подиви ся, яка красна, подобає ся тобі?

Дївчина глянула і наче остовпіла.

— Кождого вечера грає або музика на площи, або є концерт на каварняній площи.

— Глянь, яка велика! Ми все тут ходимо. І ти також пійдеш з Розалїєю. Побачиш, побачиш, трохи доброї волї, крихітку доброго серця і охарности, а будь певна, що удостоїш ся сеї радости!

(Дальше буде).

збори »Академічної Громади« перетягнули ся до пізного вечера. — Сходини ті відбудуть ся в найблизших днях. Має уконституовати ся комітет, що займе ся зібранєм фондів на повисшу ціль. Час і льокаль сходин буде оголошений в часописях. — В нараді возьме участь брат Горощук Ч. С. В. В. і уділить всяких пояснень.

Зголосило готовість до виїзду кількох кандидатів: один бувший богослов а тепер публіцист і трех учителів. Не знати лиш, чи они собі не за рожево представляють своє будуче житє на кольонії. Нехай добре розвідають ся о всім і розважуть, щоби відтак не жалували свого кроку. — Бо межи бідними кольоністами нема що надіятись на гараздованє. Рівнож заявило двох сьвящеників мірских намір виїхати на кольонії до Парани.

— **Іменованя**. Радник висшого краєвого суду у Львові, Йосиф Левицкий, іменований радником двору в касацийнім трибуналї.

— **Часткове затьмінє сонця** відбуло ся нинї рано і мало бути видне у другій половинї. Початок затьміня припадав на 5. год. 35 мінут рано, а конець о 11. год. 33 мін. перед полуднем.

— **Просьвітна робота наших патріотів**. »Tygodnik samborsko-drohobycki« досадними словами пятнує роботу дрогобицких Русинів патріотів, а що се не є спорадичний факт лише загальне поведенє з дуже малими виїмками, тому позволимо собі навести дещо з заміток висше згаданої часописи: »Перед трема роками за старанєм оо. Василиян засновано на просторих передмістях в Дрогобичи 4 читальнї товариства »Просьвіти« і сим дїлом умучені дрогобицкі рускі інтелїґенти спочивають на лаврах і тїшуть ся великаньским своїм патріотичним дїлом. До читальнїв нїодин з них не загляне, не рушить нїякої роботи, а весь тягар веденя читальнїв звалили на оо. Василиян. Однак оо. Василияни мимо найлїпшої волї і охоти не могуть всего доглянути, бо мають в своїй опіцї простору парохію, школу і шпиталь і мусять сповняти иньші монаші обовязки та рішучо не мають часу, аби могли з хісном управляти читальнями. А де-ж рускі патріоти? Де руска дрогобицка інтелїґенция?« Дальше читаємо: »Отже ся нездарність і апатия рускої інтелїґенциї починає вже видавати ворожі для народу овочі, бо найшов ся чинник, що похіснував ся сим забагненєм інтересів народу і хоче читальню »Просьвіти« на передмістю Завежне перемінити на читальню ім. Качковского«. — Се все пише польска часопись. І щож на се дрогобицкі патріоти? Чи не встид вам, аби чужа часопись нагоняла вас до просьвітної роботи межи руским народом?

— **Осип Шпитко**—пише черновецка »Буковина« —що перед роком належав до редакциї »Буковини«, нагадав ся тепер, коли всякі єго заходи дістати ся назад до нашої редакциї не вдали ся, кинути за те в своїм »Пекольнім календари« під написом в справі видавництва »Пекольних листів« болотом на черновецких Русинів. Поминаємо підлі клевети на поодинокі особи, яких сей чоловік не годен обидити, хочби назвав був їх по імени, а не напаствував скрито, скажемо тільки кілька слів спростованя на єго виразні брехнї зглядом віддаленя єго з редакциї »Буковини« і друку єго »Пекольних листів«. Ото коли Осип Шпитко помимо всяких напімнень занедбував безнастанно переняті зглядом редакциї »Буковини« обовязки так, що нераз самі складачі мусїли за него дбати про материял до ґазети, якже знов деколи написав що, то в такий огидний спосіб, як пр. статя »З кацапскої кльоаки«, то се заставило заряд редакциї положити конець тій крайне простацкій базґранинї і виповісти єму службу, заплативши єму вперед за цїлий місяць, за який то час робили за него другі роботу даром. Тож не 14 днїв, як була умова, а цїлий місяць мав він, нїчим не занятий, часу шукати собі иньшого зарібку. Отже задля крайного занедбаня перенятих обовязків і простацкого тону нечисленних статей, а не задля якихось народолюбних засад віддалено Шпитка. Так само неправда, що дальший друк »Пекольних листів« застановлено ізза їх змісту, хоч який він глупий. Найлїпшим доказом, що се тілько просте сильце на наївних людий, сам »Пекольний календар«, друкований в чевновецкій рускій друкарнї, помимо того, що сей календар як-раз повний брехонь на основателїв тої друкарнї, котра дає хлїб видавцеви-складачеви. Чи є де в сьвітї подібна толєранция супроти не то противників, а просто несовісних ворогів? Дальших »Пекольних листів« не друковано єдино тому, що їх видавець Шпитко набравши передплату на цїлий ряд свого видавництва, не заплатив навіть за друк першої книжочки. Кредиту-ж не міг мати чоловік, що наробивши на всї боки довгів, о їх платнї й доси не думає, хиба що тепер болотом відплачує тим, котрим і доси винен не одну десятку. Що дивного на остаток і в тім, що такому ретельному чоловікови не видавала друкарня незаплачених книжок, котрі задля своєї великої вартости і популярности гниють в маґазинї, відки їх може викупити що днини, скоро удасть ся сему єдино ретельному і чесному патріотови ще кого надути на нове своє видавництво »Антихриста«, з котрим чванить ся мати зносини, чим і напятнував себе, як слїд. Отсе наша відповідь раз на все на підлї клевети Осипа Шпитка«.— Стілько »Буковина« авторови »Вирода«, який тепер друкує ся в Л. Н. Вістнику. Сей »Вирід« виробив собі переконанє, що людий можна легко піддурити, коли лише є у кого сорит та нема моральних викидів совісти. І на оборону свого hochstapler-ства »Вирід« має лише одно оправданє: що се люди, суспільність зробили єго таким... Ну, ми знаємо, що черновецкі люди, які кермують редакциєю »Буковини« і »Народним Домом«, се поважні, щирі і доброжелаючі люди, які кожду добру охоту готові підперти і оцїнити хосенну роботу. Тим то ми і заміщаємо відправу сих людий на пересторогу п. Шпиткови, який, о скілько зачуваємо, тепер *вибирає ся до Бразилії*. Коли там, в заморских краях, він задумує поводити ся тими самими основами, так нехай радше остане дома.

— **На краківскім унїверситетї** вписало ся на зимовім півроцї 1472 студентів (о 7 більше як в зимовім півроцї м. р.). На богословскім видїлї: 61 звичайних слухачів а 2 надзв. — На правничім видїлї: 588 звич., а 8 надзв. — На лїкарскім видїлї: 107 звич. слухачів, 11 звич. слухачок; 22 надзв. слухачів, 6 надзв. слухачок і 5 госпітанток. На І. рік записало ся 27 студентів, а в тім 6 звич. слухачок. — На фільософічнім видїлї: 413 звич. слухачів і 19 звич. слухачок; 30 надзв. слухачів і 27 надзв. слухачок: 1 госпітант і 72 госпітанток та 10 фармацевтів. На рільничий відділ записало ся 23 звичайних і 34 надзвичайних слухачів.

— **Вказівки для еміґрантів до Америки**. На зелїзничім двірци в Кракові відобрано якомусь еміґрантови з Галичини картку, писану по польски, отсего змісту. »Одна карта їзди до Кракова, друга карта до Острави (треба купити), мовби то на роботу до копальнї угля. А з Острави прямо до Праги, начеби-то до цегольнї, а з Праги до Ляйпцика до роботи при тартаках, а з Ляйпцика до Ротердаму. Ту вже нїхто не запитає, де їде. Як поїде ся до Острави, то їде ся аж до Прерау, по польски Пшерув. Там будете пересїдати ся і ждати на поїзд, то може хто запитати, то скажете: їду до Праги до парових млинів на роботу, бо там маю брата. Найгірший Краків. Там добре відповідати сьміло, що їдете до Острави до копальнї на роботу«.

Отсе примір, якими кривими дорогами несовісні аґітатори ведуть наших еміґрантів за море.

— **Крадїж з голоду**. Бувший днюрніст в Бурштинї, Станислав Лїсїкевич, приїхав перед кількома днями до Львова шукати зарібку і допустив ся в пасажу Гавсмана крадежи дивана, що висїв в брамі того пасажу. Вже втїкав з тим диваном, коли крадїж спостережено. Помічники склепові здогонили єго і зловили в тій хвили, коли він вбіг до брами жидівского дому молитви. Єго вхопили за карк і руки та поштуркуючи по дорозї привели аж до пасажу а там віддали поліциянтови, котрий завів єго на поліцию. Тут сказав Лїсїкевич, що голод і холод змусили єго до того. Тому однакож не увірено і замкнено до арешту.

— **Віче славаньскої молодїжи**. Нинї відбуває ся в Празї загальне віче всеї славяньскої молодїжи в справі утвореня словіньского унїверситету в Люблянї. В вічу возьмуть участь також професори.

— **Два сини перского шаха** переїхали онодї через Львів до Відня, де мають відбувати студиї в Терезиянеум.

— **Голод і розрухи в Росиї**. »Breslauer Ztg.« доносить з Петербурга, що мінїстер внутрішних справ Сіпяґін на телеґрафічний приказ виїхав до Спали, де відбуде конференцию з царем в справі грозячого голоду населеня в середущій Росиї та заповіджених розрухів студентів.

— **Важне для катехитів**. Вже вийшов »Підручник практичний«, як має ся учити релїґії в І клясї, зглядно на 1. і 2. степени науки в школах народних. Всї, що учать релїґії, повинні купити собі тую книжку, котра продає ся по 1 К в книгарнї Шевченка і Ставропіґійскій, а з пересилкою о 10 сот. дорозше.

— **Переписка редакциї і адмінїстрациї**. Впв. Т. П. Л. у Львові. Ваша драма давно прочитана. Через виїзд за границю годї було дати Вам скорше відповідь. Коли се Ваша перша праця, то з радостию стверджую, що у Вас є талан до писаня. Шкода, що тема стара і у нас вже нераз оброблювана. Нагадаю Вам хотьби одну з драм Старицкого, печатану в »Радї«. Теми схожі і зовсїм зрозуміле, що Старицкий психольоґічною обсервациєю та самою інсценїзациєю станув висше, значно висше. Радби я з Вами порозуміти ся устно, виказати недостатки та випитати ся про Ваші відносини, а може і вказати, що Вам дальше з собою робити. Мова гладка, знанє єї замітне, — а і се важна прикмета кождого початкуючого письменника. Чи не пишите Ви дрібних оповідань? Може би Вам і від сего почати, бо драма вимагає вже більшої рутини. Впрочім подайте адресу, а я визначу Вам годину стрічи. *Звісний*. — Впв. А. В. у Львові. Просимо прислати кілька своїх нових оповідань, щоби можна їх напечатати з давними.—Впв. В. П. в Коломиї. З охотою і коли можливо єще сего тижня, бо тепер будемо мати троха місця, а пізнїйше ледви.

— **На фонд закупна рускої друкарнї для Парани** зложили до рук нашої адмінїстрациї ВПп.: Тит Ревакович, судовий радник зі Львова 10 К, ц. к. ем. капітан Грозик 2 К, Мирон Войтович 1 К і Василь Головчак 3 К. Разом 16 К.

— **Вісти з львівскої архиепархії**. Дня 4. с. м. відбув ся устний іспит конкурсовий, а дня 5. с. м. письменний; при устнім іспитї предсїдав сам Митрополит. — Провізоричними катехитами при львівских школах народних заіменувала митроп. Консистория оо.: Йосифа Коменду, Михайла Тупися, сотрудників архикатедральних і о. Стефана Мохнацкого, сотрудника з Кобиловолок.

Наука, штука, лїтература.

— **Переклад »Іліяди«**. З України доносять, що п. Лотоцкому пощастило ся знайти у одного із земляків пок. поета Стефана Руданьского повний переклад усїх 24 пісень Гомерової »Іліяди« в рукописи самого автора.

Учитель, ч. **21**. з дня 5. падолиста. 1901. р. містить: Знесенє фізичного примусу шкільного, а введенє морального. — Реґуляция платнї учителїв шкіл народних і видїлових в Чехах і на Шлеску. — З поля нашого шкільного письменьства. — Всячина. — Посмертний спомин бл. п. Григория Врецьони.

Дзвінок ч. 21. з дня 5. падолиста 1901. р. Зміст: Дивні пригоди комаха Санґвіна, ним самим розказані. — Подорож в край Дармоїдів. — Виїзд на лови (ілюстрация). — Нагороджена милостиня.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

— **Відшкодованє за убиті безроги.** Намісництво Галичини визначило на IV четвертину с. р. слїдуюче відшкодованє за 1 кґр. живої ваги мяса забитих безрог в наслїдок зарази:

І. Расові безроги (анґлїйскі): а) поросята до 4 місяців 1 К 33 сот.; б) поросята від 4 до 19 місяців 1 К 2 сот.; в) безроги висше 10 місяців 87 сот.

II. Безроги гіршої раси (поправної): а) поросята від 4 місяців 1 К 4 сот.; б) поросята від 4 до 10 місяців 89 сот.; в) безроги висше 10 місяців 77 сот.

III. Безроги краєвої раси: а) поросята до 4 місяців 81 сот.; б) поросята від 4 місяців до року 70 сот.; в) безроги висше року 65 сот.

Телеґрами.

Відень, 11. падолиста. Про проґраму парляментарної працї на найблизший час доносять, що виявила ся потреба більшого числа пленарних засїдань, бо може стати ся, що буджетова комісия скорше упорає ся з буджетом, чим палата з наглими внесенями. В сїм тижни, крім наглого внесеня пос. Романчука про галицкі вибори, увійде на дневний порядок нагле внесенє о утворенє словіньского унїверситету в Люблянї.

Париж, 11. падолиста. Аґенция Гаваса доносить: Дивізия француских кораблїв під проводом Келярда удасть ся правдоподібно з Мітилєне до Сири. Амбасадор Констанс поверне небавом до Царгорода. Турецке правительство поробило вже кроки до сповненя француских претенсий і дипльоматичні зносини між обома державами станут знов навязані.

Пекін, 11. падолиста. Бюро Райтера доносить з достовірного жерела, що лише сильна та рішуча постава Японії ударемнила підписанє манджурскої умови з Росиєю. Росия намагала ся коротко перед смертию Лїгунґчана одержати прибитє печатки на умові, але Лїгунґчанґ був вже непритомний, а державні печатки находили ся вже в руках провізоричного заступника Лїгунґчана іменем Чаофу.

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна.

Небувала, сензацийна проґрама!

від І. до 16. падолиста 1901.

При співучасти військової музики 80. п. п.

1) **Дружина Волковского**, українські сьпіваки і дансери. 2) **Zazell і Vernon**, найкомічнїйші американьскі ґімнастики на потрійнім реку. 3) **Лїліпути Selma Goerner і Ida Mahr**, в комедиї: »Проба любови«. 4) **The Calder Brothers**, комічна пантоміна »збитки волоцюгів«. 5) **Miss Ravensberg**, анґлїйска сьпівачка. 6) **Орхестра і реклямоґраф**. 7) **Les Usas**, подія в маґазинї капелюхів. 8) **Carma**, фантастична дансерка. 9) **Lena Wella**. куплєтиста. 10) **Les Amor's**, комічні еквілїбристи, 11) **Олександер Trebitsch**, гуморист. 12) **Marguerite de Stratenius**, субретка.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятницї **High-Life** представленє. Білєти вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Лекцийна комісия

студентів фільософічного видїлу львівского унїверситету, яка остає під зверхним проводом проф. Твардовского, поручає здібних інструкторів і домових учителїв. —. Устні зголошеня приймають члени комісиї щоденно (навіть в недїлї і сьвята) на унїверситетї (І п. Саля VIII) межи 12—1. год. — Адреса: Лекцийна комісия студентів фільософічного видїлу, Львів, Унїверситет.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,

— — — — — — яко гарна прикраса комнат і

Картини: **Верещаґіна, Шевченко в домовинї і Сластьона, Шевченкова могила.** — — — — — — —

Можна дістати через адмінїстрацию „Руслана“ з пересилкою за *1 кор. 60 сот.*

Др. Олександер Богдан КУЛАЧКОВСКИЙ,

субституат надв. адвоката д-ра Отмара Райзера і оборонець в карних справах у Відни, I, Tuchlauben ч. 4 або XIII/9 Suppégasse ч. 9.

„ТОВАРИШ“

ілюстрований календар

на 1902. рік.

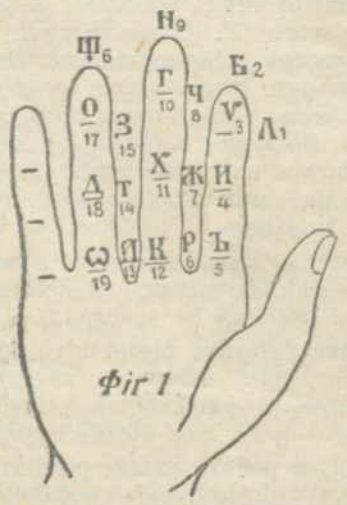

„Календар в руцї.“

Купуйте »Товариша«, богато ілюстрований календар на 1902. рік.

Товариш — се перша в тім родї книжка взагалї в нашім краю.

Товариш містить в собі 24 карт зьвіздистого неба (по дві на кождий місяць) і богато ілюстраций, прим. з війни бурскої, хіньскої, портрети визначнїйших людей і т. ин.

Товариш подає раду, як виберати собі званє і як радити собі в ріжних хвилях і потребах житя.

Товариш важний і потрібний для всїх, а приступний для кождого, хто лише уміє читати.

Хто собі купить „Товариша“, буде мати »Календар в руцї« і знати, як робить ся календар.

Хто собі купить „Товариша“, буде мати справдї товариша, котрий стане єму в пригодї в неоднїй хвилї житя.

Хто собі купить „Товариша“, буде мати книжку, котра придасть ся єму не лиш на один рік, але й на цїле житє.

Хто хоче пересьвідчити ся, що то все правда, що тут написано, нехай купить собі »Товариша«, а певно не пожалує. Цїна 1 кор. без пересилки почтової; з пересилкою о 10 сотиків більше. Замовляти у Сеня Ґорука у Львові, площа Домбровского ч. 1

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

Від огню обезпечайте ся тілько в »Днїстрі«.

На житє обезпечайте ся тілько через »Днїстер«.

одиноке руске товариство асекурацийне, обезпечає будинки і всї предмети движимі против огневих шкід.

»Днїстер« припоручили Преосьвящ. Ординарияти Всеч. Духовеньству і вірним всїх трех Епархій.

Фонди ґваранцийні »Днїстра« з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий . . .	311.540 кор. 11 сот.		
Резерва премії	171.942 „ — „	разом	
Резерва специяльна . .	6.000 „ — „	520.406 кор. 65. сот.	
Фонд емеритальний . .	30.924 „ 54 „		

Тарифи »Днїстра« умірковані. Надвижка річна роздїляє ся між членів в **формі звороти**в. За рік 1900 **дістають члени 8% звороту** з премії.

»Днїстер« виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2,120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безпроволочно в присутности Делеґата і 2 членів.

Полїси »Днїстра« принимають при позичках гіпотечних: Банк **краєвий** і **Каса ощадности** у Львові, Коломиї, Самборі, Долинї, Снятинї, Городенцї, Теребовли, **Залїщиках**, Городку і Богородчанах.

НА ЖИТЄ треба обезпечатись тілько через »Днїстер« в Товаристві взаїмн. обезпеч. в Кракові; в таких обезпечень через **»Днїстер«** іде часть **провізиї на рускі публичні добродїйні цїли**; полїси і квіти видає Краківске Товариство рускі.

»Днїстер« пошукує спосібних аґентів, особливо селян господарів в окрестностях, **де ще нема близько аґенций »Днїстра«.** Аґенти заробили вже 274.964 кор. провізиї.

Зголошеня о аґенциї треба вносити до Дирекциї у Львові.

Селяне! убігайте ся тілько о аґенциї »Днїстра«.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від І-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
		6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
		6·20	з Чернівцїв (Іцкан, Галацу), Гусятина
		6·46	з Брухович, щод. від 16. мая до 15. вер. вк.
		7·45	з Янова
		7·40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче
		8·00	„ „ на дв. головний
		8·10	з Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока
		8·15	з Сокаля, Рави рускої
	1·35	8·50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту. Берлина
		11·45	з Ряшова, Любачова, Самбора
		11·55	зі Станиславова (Керемезе, Потутор)
		12·55	з Янова
		1·10	зі Сколього, Калуша, Хирова а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.
		3·14	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
		4·40	зі Самбора, Борислава, Стрия
	2·20	5·11	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
	2·35	5·35	„ „ „ на дв. голов.
		5·50	з Кракова
		5·40	з Чернівцїв, Іцкан
		6·00	з Сокаля, Белзця і Любачова
Ніч			
		7·36	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
		8·50	з Брухович від 16. мая до 15. вересня щод.
		9·41	з Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно
		9·20	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	8·40 2·21	9·50	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова
	12·15	9·40	з Чернівцїв, Букарешту,
		10·20	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша
		10·20	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		10·02	» » » на дв. голов.
		3·12	з Підволочиск Копичинець на дв. Підзамче
		3·35	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
		6·25	до Станиславова, Надвисокого, Потутор
	1·55	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
	2·08	6·43	» » » дв. Підзамче
		6·35	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
	8·30 2·55	8·40	до Кракова (Відня, Варшави), Берлина
		9·00	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 15. вер
		9·15	до Янова
		9·25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз
		9·42	„ » » дв. гол.
		10·20	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова
	2·40	10·25	до Чернівцїв,
		1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлї і сьвята
		2·15	до Брухович від 16. мая до 16. вересня в недїлї і сьвята
		3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
		3·15	до Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.
		3·26	до Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.
		3·30	до Ряшева, Хирова, Любачова
Ніч			
		6·10	до Станиславова
	12·45	6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
		6·30	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в днї б. а від 16. вер. до 30. цьвіт. 190_ щоденно
		6·35	до Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова
		7·10	до Тернополя, Бродів дворець головний
		7·32	„ дворець Підзамче
		7·25	до Сокаля і Рави рускої
		7·52	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і сьв.)
		9·30	до Янова від 1. мая до 15. вересня
	2·51	10·30	до Чернівцїв і Іцкан
		11·00	до Кракова, Відня, Варшави
		11.10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11·32	» » дв. Підзамче
		4·15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора
		4·45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. щод

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

Час середно-европейский рівнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — В містї видають білєти їзди: Звичайні білєти аґенция часописий Ст. І. Соколовского в пасажи Гавсмана ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білєти звичайні і всякі иньші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформацийне ц. к. зелїзниць держав них (ул. Красицких ч. 5. в подвірю, сходи II, двері ч 52.) в урядових годинах (8—3 а в сьвята 9—12).

Всїлякі

КУПОНИ

і

вильосовані

цїнні папері

виплачує без потрученя провізиї або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Швйковск[illegible].